

Aan : Het College van D&H
Van : Anky Spanjers, programmamanager
Onderwerp : toelichting bij Ecologische Netwerkaart en rapport Systeemanalyse (Groene Motor)
Datum : 26 februari 2019
Nummer : 1385770

De Groene Motor, het team binnen Delfland dat is gericht op de ontwikkeling van waternatuur in het kader van het behalen van de KRW-doelen, heeft twee belangrijke producten opgeleverd. Deze spelen een centrale rol bij de ontwikkeling van en keuze voor maatregelen:

- **Ecologische netwerkaart**
- **Systeemanalyse Delfland.**

Deze twee producten worden ter kennisname aangeboden aan D&H. In dit memo wordt dit verder toegelicht.

Binnen Delfland is in 2017 een doorstart gemaakt met de uitvoering van het maatregelenpakket gericht op de ecologische waterkwaliteit, in het licht van de waterkwaliteitsdoelen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW). Ten behoeve van die doorstart is de Groene Motor ingericht, een team bestaande uit interne en externe medewerkers. De Groene Motor heeft gewerkt aan het, gebieds- en systeemspecifiek, versterken en verdiepen van de beschikbare kennis en ervaring. Dit dient als basis voor een gedegen analyse van het watersysteem. Zo'n analyse geeft een goede basis voor het ontwikkelen en selecteren van de juiste maatregelen op de juiste locatie, gericht op de ecologische ontwikkeling van het watersysteem. Gevolg daarvan is dat het maatregelenpakket tot dan toe, waarbij de focus lag op het ontwikkelen van hectares natuurvriendelijke oevers, vispaaiplaatsen en vismigratievoorzieningen, verbreed is. Dit past binnen het maatregelenpakket dat door de VV op 24 sept 2015 is vastgesteld (DMS #1209518).

De ontwikkelde kennis en de uitgevoerde analyse heeft geleid tot twee producten die als basis dienen voor de keus welke maatregelen, passend binnen het KRW-maatregelenpakket, worden uitgevoerd:

- Ecologische Netwerkaart (incl bijlage criteria)
- Systeemanalyse Delfland

Deze worden ter informatie aan D&H aangeboden, en in dit memo kort toegelicht. Beide documenten zijn inhoudelijk georiënteerde stukken en leiden niet tot bestuurlijke keuzes.

Verder is de inzet om de Ecologische Netwerkaart mee te nemen in de Watervisie, zodat ecologische waterkwaliteit onderdeel wordt van een integrale afweging, en bovendien op die wijze ook (juridische) status krijgt.

De uitvoering van de maatregelen wordt bekostigd uit het Verzamelkrediet Programmatische Aanpak KRW-opgave Natte Ecologische Zones 2016-2021 (DMS #1228859)¹. Per maatregelen wordt daarbij steeds een afweging gemaakt tussen de kosten van een maatregel versus de bijdrage van de maatregel aan het behalen van de ecologische doelen.

Voor het beoordelen van het ecologisch effect van een maatregel wordt, naast kennis en ervaring binnen de Groene Motor, gebruik gemaakt van de Systeemanalyse en de Ecologische Netwerkaart.

¹ De vismigratiemaatregelen worden niet bekostigd uit het Verzamelkrediet, deze worden meegenomen in de renovatie- en nieuwbouwcyclus van gemalen.

Ecologische netwerkkaart (versie februari 2019)²

Voor het watersysteem is, conform de methodiek van de ecologische hoofdstructuur, een ecologisch netwerk ontwikkeld.

Dit netwerk bestaat uit kerngebieden voor waternatuur, verbindingzones daartussen en stapstenen. Een toelichting op de uitgangspunten hierbij is bijgevoegd ('criteria NEZ-elementen ecologisch netwerk').

Op basis van deze uitgangspunten is in kaart gebracht waar in ons watersysteem in de basis kerngebieden, stapstenen en verbindingzones aanwezig en gewenst zijn. Sommige van deze gebieden zijn al voldoende van omvang en kwaliteit, andere moeten nog verder ontwikkeld worden.

Nieuwe natte ecologische zones (NEZ's) worden gerealiseerd passend binnen de structuur van dit netwerk: waar dat nodig is om de kerngebieden, stapstenen en verbindingzones verder te ontwikkelen worden NEZ's gerealiseerd, waar er al voldoende ligt of in gebieden die verder geen functie hebben in dat netwerk worden in principe geen nieuwe NEZ's gerealiseerd. Uiteraard voegt elke m2 waternatuur kwaliteit toe, maar alleen als daar een expliciete reden voor is wordt ook buiten het netwerk energie gestoken in de aanleg (bijv meekoppelen met andere ontwikkelingen). Verder kan een NEZ verschillende verschijningsvormen hebben: een natuurvriendelijke oever, een vispaaiplaats, een waterplantzone, een drijvende oever, extra structuur, etcetera.

De ecologische netwerkkaart is géén blauwdruk, en dus ook geen streefbeeld. Met elke NEZ die wordt gerealiseerd kan het ecologische netwerk en daarmee dus ook de kaart veranderen, de kaart wordt dan ook voortdurend bijgesteld. De kaart waar dit memo bij hoort is dan ook een momentopname (medio februari 2019). Bij het realiseren van het netwerk is niet het aantal aan te leggen hectare leidend, maar de te realiseren doelstelling.

Rapport "Systeemanalyses Delfland" (eindrapport december 2018)

De Groene Motor heeft, in nauwe samenwerking met o.a. het team Watersysteemkwaliteit, een gedegen analyse gemaakt van de KRW-waterlichamen. Dit was nodig om een basis te leggen voor het ontwikkelen en selecteren van geschikte maatregelen: waar liggen welke knelpunten en hoe kunnen die opgelost worden.

De analyse is gemaakt aan de hand van de Ecologische Sleutelfactoren (ESF's). Daartoe zijn eerst de door de STOWA ontwikkelde ESF's uitgewerkt voor de Delflandse situatie. De resultaten hiervan zijn beschreven in hoofdstuk 2 van het rapport.

Daarna zijn de waterlichamen geanalyseerd aan de hand van de ESF's. Dat heeft inzicht opgeleverd in de knelpunten per waterlichaam. Dit is beschreven in hoofdstuk 3. Dit vormt de opmaat voor een pakket aan maatregelen waar binnen de Groene Motor aan wordt gewerkt, in het rapport aangeduid als 2^e maatregelenpakket. Dat pakket is gericht op het behalen van de KRW-doelstellingen in 2027, en wordt voortdurend bijgesteld.

² Bijgevoegd is de meest actuele ecologische netwerkkaart. In het rapport 'Systeemanalyses Delfland' is, bij ESF 5, ook een netwerkkaart opgenomen, die is inmiddels verouderd.